

מסורת הש"ס

אלו דברים פרק ששי פסחים

סו.

עין משפט
גד מצוה

ב מ"א פ"א מלכות
קרבן פסח ה' יט:

לעני רש"י

קונטרס ד"ר [קונטרס ד"ר].
לחע"ב.

רבינו חננאל

ת"ר הלכה זו נתעלמה
מבני בתירה פעם אחת חל
אביבה עשר לירות בשבת
אמר לו להלל הוקן פסח
דוחה את השבת או לא.
אמר להן וכי פסח אחד יש
לנו שדוחה את השבת
והלא יותר ממאות
פסחים דוחין את השבת
כ"י ירושלמי אית תנא חני
מאה פסחים ואית תנא
רדתי מאתים אית תנא חני
שלא מאות. מאן דתני
מאה תמיד שבת, מאן
רדתי מאתים תמידין
ומוספין של שבתות, מאן
רדתי ג' מאות מוסף של
ראשי חודשים ושל ימים
טובים וכו'. אמר מר נאמר
במועדו בפסח ונאמר
במועדו בתמיד מה זה
דוחה שבת דכתיב עולת
שבת בשבתו על עולת
התמיד אף פסח דוחה
שבת וכו' ועוד קל וחומר
וכי' הכי קאמר להו נהי
דגזירה שוה לא גמיר לכו
דאין אדם דן גזירה שוה
מצעמו אא"כ קיבלה
מרביתו. אבל היה לכס
לתמיד שכן כליל שכן
תדיר. מניחה לנשיא עליהן
התחיל לקנותן בדבריהם.
ומפני שתייהר נתעלמה
ממנו ההלכה.

מה מועדו האמור בתמיד דוחה את השבת. ולקמן יליף מעל
עולת התמיד תימא דשעמעתין לא דריש ממשמעות דמועדו
וכן הא דפסח דמי טומאה ילפינן לקמן מאיש איש איש נחמה
ואין ליצור נדחין ובתמיד ילפינן מג"ש דמועדו ומועדו ובפרק כיצד
לולין [לקמן דף עו.] משמע דדריש לה

ממשמעות דמועדו דתימא וידבר
משה את מועדי ה' מה ת"ל לפי
שלא מצינו בכל התורה שנאמר כן
מועדו אלא בפסח ותמיד ומועדו
אפי' בשבת מועדו אפילו צטומאה
שאר קרבנות מניין משמע דממשמעות'
דמועדו דריש ועוד דקאמר התם
וזריכי דלי כמז רחמנא תמיד שכן
מדיר וכליל אצל פסח לא ואי כמיז
פסח שכן כרת ואי מגזירה שוה
ילפינן מה נרין לנריכותא הא
איתרין מועדו דתמיד משום טומאה
ודפסח משום שבת אלא ודאי
ממשמעותא דמועדו דריש וע"כ תנאי
היא ועוד צ"ר י' שמעאל צמנחות
(דף עג.) דריש י' שמי הלחם דדמו
שבת מתקריב מקריב אפילו בשבת
ואפילו צטומאה ולפי שעמעתין^א מצי
למילף בג"ש דמועדו מפסח ותמיד
או ממשמעותא כמו בכילד לולין
(לקמן דף עו.):

תוחב לו בצמרו. וא"ת וזה
צעי כלי שרת^ב דליפינן
צ"י דס חטאת (וזמז' דף יז:) ויקח את
המאכלת ויש לומר שהקידוש^א השתא
משמע בשעמעתין דיש איסור רשות
הרצים צירושלים וקשה דלממיתין צ"י
קמא דעירובין (דף יז:) ירושלים אלמלא
דלמותיה נעולות צלילה חייבין עלי'
משום רשות הרצים ולא דוקא
נעולות אלא ראויות לנעול כדמסק
התם ומירך ר"י דהכא לאחר שנפלו
זה פלוגתא וכי האי גוונא משני
צפרק צמרא דעירובין (דף קא.)
אמילתא אחריתי: (דף קא.)
מה לתמיד שכן תדיר. ותימה
ונילף מצינייהו דתמיד ומילה
או משמי הלחם^ג (גרילא) דלדמו שבת:
והא

אמר להן הלכה זו שמעתי ושכחתי אלא הנח להן לישראל אם אין נביאים הן
בני נביאים הן למחר מי שפסחו מלה תוחבו בצמרו מי שפסחו גדי תוחבו בין
קרניו וראה מעשה ונוצר הלכה ואמר א"כ מקובלני מפי שמעיה ואבטליון אמר
מר נאמר מועדו בפסח ונאמר מועדו בתמיד מה מועדו האמור בתמיד דוחה
את השבת אף מועדו האמור בפסח דוחה שבת ותמיד גופיה מוגלן דדחי שבת
אילימא משום דכתיב ביה במועדו פסח נמי הא כתיב ביה מועדו אלא מועדו
לא משמע ליה הכא נמי מועדו לא משמע ליה אלא אמר קרא^א עולת שבת
בשבתו על עולת התמיד מכלל [עולת] דתמיד קרבה בשבת אמר מר ועוד ק"ו ומה
תמיד שאין עונש כרת דוחה את השבת פסח שעונש כרת אינו דין שדוחה את
השבת איכא למיפרך מה לתמיד שכן תדיר וכליל ק"ו אמר להו ברישא ופרוכה
והדר אמר להו גזירה שוה וכי מאחר דגמר גזירה שוה ק"ו למה לי אלא לדירהו
קאמר להו בשלמא גזירה שוה לא גמריהו דאין אדם דן גזירה שוה מעצמו
אלא ק"ו דאדם דן מעצמו איבעי לכו למידן אמרו ליה קל וחומר פריכא
הוא: אמר מר למחר מי שפסחו מלה תוחב לו בצמרו גדי תוחב לו בין קרניו
והא

וחומר כו': אמרו לו קל וחומר. דאית ציה לא דיינינן דפריכא הוא דלאמרן שכן תדיר:
והא

אמר לו רבי עקיבא או חילוף. או אני אחליף הדין דפשיטא לי
דהזאה מעכבא וילפינן בקל וחומר מניה לשחיטה שמעכב:
במועדו. ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו: הנה לי מועד
לאילו. שיהא זמן קבוע להן כמה שקבוע לשחיטה הילכך כיון דלא

קביע להו זימנא ומלי למיעבד להו
מאחמול לא דמו והזאה נמי לאו
מגופיה דפסח היא ולא כמיז צה
מועד: **גמ'** הלכה זו. שפסח
דוחה שבת: בני צמירה. נשיאים
היו: **אמר** להן. הלל: **וכי פסח אחד**
יש לנו שדוחה את השבת והלא יוסר
ממאסים פסחים יש לנו שדוחין את
השבת. כלומר יותר ממאסים קרבנו'
יש שדוחין שבת בשנה חמשים
שבתות השנה בכל שבת ושבת
ארבעה כנשים שנים לתמידים ושנים
למוספין הרי מאתים ללד שבת
שבת פסח וצמון החג שקריצין
צכן מוספי היום שבעת טלאים
צפסח וארבעה עשר לחג: מה
מועדו הנאמר צממדי. ולקמיה פריך
תמיד גופיה מנא להו: וסיה יושב
והורש. כדרך שהנשיא עושה:
מקטנין. לשון קניטה ועצבון.
קונטרס ד"ר בלע"ז: מהו. הבאת סבין
אינה דוחה דהא אפשר למיעבד
מאחמול ומה יעשה: שמעתי ושכחתי.
לקמן^א מפרש טעמא: בני נביאים הן.
ותראו מה יעשו: למחר. צמריעה
עשר בשבת: שפסחו עלה סחז לו
צמרו. את הסבין: ומי שפסחו
גדי. שאין לו זמן אלא שיער שאין
יכול לתמוך צמרו תחז לו בין
קרניו ואין זה משאוי לעבור עליו
משום שזיתת צממו דלאו אורחיה
צמי האי מלאכה ובעינן זה הציאו
סבייהן: ראש. הלל זה המעשה
שעשו: ונוצר הלכה. כך שמעתי:
כך מקובלני. שכן הלכה כמו שעשו
אלו: פסח נמי כמיז צה במועדו.
ולא שמעת לי' מנייה ומתמיד ילפת
ליה אלא על כרחיך מדבעית למילף
מתמיד לא משמע להו דחית שבת
דלמרי במועדו דקאמר צמון התיכא
קאמר הכא צממדי נמי לא משמע
להו ומנא ליה: אלא **אמר** קרא.
צמוספין עולת שבת בשבתו על
עולת התמיד ללד מעולת התמיד
אלמא תמיד נמי דחי: **אמר** מר ועוד

קל וחומר כו' ופרכו. מהא פירכא
שכן כליל שכן תדיר: וכי מאחר
דגמרי. מרביתו שגזירה שוה זו לכן
צאה דקיימא לן אין אדם דן גזירה
שוה מעצמו אלא אם כן נתקבלה
וצאה מסני דלמלא קרא למילתא
אחריתי אמא ודכיון דהוא כך קיצל
הרי הוא כמו שנכתב צגופו צפירוש
ולמה ליה קל וחומר שהוא דבר
סבא מדעתו ומלצו: הכי קאמר
נמי דגזירה שוה לא גמריהו.
מרביתם גזירה שוה נריכה רב
דאין אדם דן גזירה שוה מעצמו
אלא אם כן למדה מרבו אלא קל

(א) ע"ז מו"י (ב) לקמן
ס"ט: [שבת קל יבמות יד.
מנחות ע"ב. ג' א' ג' נ"י
פרש"י לקמן ס"ט: ד"ה
כלל:] (ד) [מספחא פ"ד
ה"א, (ה) צ"מ פ"ה,
(ו) [מספחין פ"ה, (ז) [מספח
י"ז, (ח) [צ"פ, (ט) ה"ה
ד"ה אקירות העומר ק"ה
ע"ש, י' [נ"י מוס' וצחיס
מו. ד"ה אחיו ומוס' מולין
ג' ד"ה כנוף, (י) [נ"י ע"ע
מוס' צ"מ ג' ד"ה דפול,]
(ל) [משמי הלחם ומד הסגן
כ"ל רש"י,]

תורה אור השלם

- י' יעשו בני ישראל את
הפסח במועדו:
במדבר כ ב
צו את בני ישראל
ואמרת אליהם את קרבני
לחמי לאשיר ריח נחוד
תשמרו לקהריב לי
במועד: במדבר כ ב
עלת שבת בשבתו על
עלת הקמדי ונספה:
במדבר כ י

הגהות הב"ח

- (א) גמ' והיה יושב
והורש כל היום:

מוסף רש"י

כל מלאכה מערב שבת.
לעשותה מערב שבת.
כגון הכאסו מחון לחמס
ותחית ילמנו [לקמן ס"ט].
והלל הבבלי שמו.
שמוס שגלה ימיה המרש
והמסגר עמו היתה ישיבה
מליה ככלל (סוכה כ.)
ומניניה נשיא עליהם.
שהיו נשיאים וצפיל שראו
הלל שהיה גדול צמורה
ועלה אצלן מכלל עוב
נשיאותן ומניניה שראו
עליהן [ב"מ פ"ה].

מוסף תוספות

- א. (ד) מאי צריך למדרש
מתקריב. מוס' שאנך.
ב. דהאי סבין צריך שיהא
קדוש. ס"ט. ג. בערב שבת.
מוס' וצחיס מו. וע' מהרש"א
וקרני ראש. ד. מוס' שאנך
גרס ליה. וע' מהרש"א.